

Towukly palaw / gülküli hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Towukly palaw / gülküli hekaýa TOWUKLY PALAW

Yetimligiň dagyny çekip, şäheriň gündogar çetindäki köp gatly binalaryň ikinji gatyndaky atam-enemden galan iki otaglyja jaýymda güzeranymy dolandyryp ýören günlerimdi. «Oglum, biziňem agtyk söyesimiz gelýär» diýip, başymy sypalajak ata-ene hany?! Beýle ýagdaýda, elbetde, ýasyň-a ýigrimi bäsden bir geçer, bardy-geldi, öýlenmegin küyüne-de düşdүň diýeli, hany seni söýjek gyz? Üstesine, maňlaýma möhürlenen ýygra häsiýetimem ýörän ýolumda büdredip dur-a meni.

Günleriň birinde bile işleyän, ozal iýen naharymyz, içen suwumyz aýra gitmese-de, öýlenip, çaga-çugaly bolan, dostlarym Çarydyr Sähet meniňem daşyma geçdiler. Şuńça jowransalarım, menden belli bir jogap alyp bilmänsoňlar, başga ýol tutdular, Çarynyň aýal doganyndan kömek soradylar. Özleri maslahat edip, illäp-günläp, meniňem aýagymy duşadylar.

Yekeligiň ysy çykyp giden otагlarym gelşigine geläýdi. Elinden dür dökülüyän gelnimi bary-ýogy iki-üç gezek gürleşip görüp öýlenen bolsam-da, toýdan soňky iki aý birek-birege mährimiz artyp, söýgimiz güýjäberdi. Öňki köýneklerini tikdirýän müşderileri ony bu ýerdenem çalt tapyp aldylar. Hatda meniň goňsy-golamlarymam: «Mergen, şu töwerege egniňe geýen köýnegiňi şapyladaýyn bir tikińci ýetmän durdy. Öňräk öýlenäýseň bolmaýarmy?» diýsen bolup, maňa deg- ýärdiler. Kämahal öz gelnejem ýaly bolup giden, elmydama ýetmezimi ýetirip, bitmezimi bitiregen, edil gapdal goňşym Ogulsenem gelnejemden başga aýal-gyz ugrundan aýak sekýän ýok ýontemje öýümden bolsa, haçan görseň, birden- ikiden gelin-gyzlaryň girip-çykyp barşam adata aýlanaýdy. Elbetde, Ogulsenem gelnejemi köpräk azara goýýandyryň-da, öýlenenimemi ýa tikińci gelin alanymamy, hemmeden hem ol köp begendi.

Günleriň birinde agşamky nobatçylykdan çykyp, «gözlerini ýoluma çyrag eden» güzelimiň ýanyna çaltrak ýetäýsem diýip, şemala per bermän duran ýelginli göwnüme basalyk berip durkam, bir ýerden «meni bagtly eden» dostlarym peýda boldular.

– O-ho-ow! Çary jan! Mergen-ä tüýs «mergene» öwrüläýipdir. Duzak gurup, aňsatjak tapyp beren awumyza nyşana- ny dogry urdy-da, gözümüzden gayyp bolaýdy-da. Dur, salamlaşaly diýmesek, indi bizi görenogam şul-a! – diýip, diliniň gjemesine bäs gelip bilmän duran Sähet meni görüp, aşygy alçy gopan ýaly boldy. «Jaý ýerinden urdummy?» diýen manyda Çara äňetdi.

– Beýip, sypyb-a bilmersiň bizden, dost jan! – diýip, Çarynyňam meni syp- dyrasy gelenok. Menem baş bermejekden.

– Ozal öýlenmankäňiz-ä meniň düşegimden turmany bileňzokdyňyz. Soň «saçly mollaňyz» dogaňzy tapyp okadymy, nätdimi, size öwrenişen gulaklarymy gapynyň jygyl dysyna zar etdiňiz. Öz-özüm bilen geleşyän günlerime «jan ýalyjak» diwarlarym şayat. Edeniňi görkezýän dünýädir bu, bilseňiz! Indi sizem meni günüme goýsaňyz, gowy bolardy. Öýume howlugýan – diýen bolup, dostlarymyň özlerine per bermezligiň alajyny gözleýän.

– Ýok, beýip aňsatjak syparyn öýtme, Mergen han! – diýip, olar duran ýerinde geňeşiň donuny biçdiler.

– Şu gün taýýarlygyň bilen bol, gowusy, dost jan! Gelniň elinden bugarypjyk duran towukly palaw iýesimiz gelýär. Äl-aýt, ýone ýadyňda bolsun! Özüň öňkiň ýaly öz elliň bilen bişirip- jik «tagamsyzja palawyň» öňümüzde goýaýmagyn. Biz şol «öňküjelerimiz» bolup bararys. Bilyäň-ä, seniň eliň tagamyny duýarys ýone – diýip, olar bir görsem, cynyrgadýarlar.

– Arkaýyn baryberiň. Iýjegiňiz palaw bolsun! – diýip, gaýşaran boldumam weli, şol mahal böwrüme galpyldy aralaşdy.

Galpyldynyň sebäbi özüme aýan. Görmägeýje, hiç bir kemi ýok, elliň den nepis köýnekleri biçip-tikip çykarýan, dillerinden söz däl-de, nagt bal dökülýän güzelimiň bary-ýogy birje aýyby bar-da. Sallahlygyň derdini näçe wagt bäri gerdenimde göterip ýö- remsoň, nahar-şora ökdeläp gidipdim. Gelnimiň elinden süýji tagamlar iýjek kişi bolmamam başa

barmady, toýdan bir hepde geçip-geçmän, onuň süýji nahar bişirişiniň ugrunyň ýokdugyny bildimem weli... Soňam köýnek tikip, başagaý bolup oturyşyna, haçan içim gorlup, öye baranymda: «Ezizim, elim halys boşamady-da», «Men bişiren tagamymyň seniňkiden pesliginden utalýan»... Garaz, gara gözlerini balkyl- dadypjyk, ýüzüme bakyp, şeýle sözleri aýdýar weli, menem nädip aşhana tarap ýumluganymy bilmän galýan.

Ýuzugruma bazara girip, gerekli zatlary alyşdyryp, öye barýarkam, dostlarymyň ujunu çyna diräp, suňsuran sözleri birdenkä serime çabga kimin indi. «Gelnim bişirdi diýen bolup, özüňjik edäýmegin. Yeriňden tursaň, bilibergin, egniňden basarys».

Bütin endam-janymy elimdäki ýükdenmi, ýürekträki howsaladanmy, şagga-şagga derledip, öye aşanymda, gelnim eýýäm ýeňne-baldyz ýaly jyny jyňkyryşyp ýetişen Ogulsenem gelnejemi ugratmak üçin içki işige ýeten eken.

– Ýigide seret, ýigide – diýip, ullakan gözlerini güldüren Ogulsenem gelnejem meni şerebelije sözler bilen duzlady.

– Iýjek çöregiňi getirmäge ýaltanýardyň-la, Mergen jan! Baý-baý, torbalyja köp gatnarsyň häli, Aşyr agaňa meňzäp. Şeýtgin, Bossan jan, boýunturuklama- saň, hezil berýän däldir bular.

Menem içimdäki ala-zenzele pikirler- den saplanjak bolup, Ogulsenem gelnejeme degişdim:

– Weý, weý, jan gelneje! Mundan öň-ä bizlikdiň weli... O tanapdan bu tanapa bökmegem Aşyr agamdan aňsatjak özleşdirip alypsyň öydýän.

Gahary geliberse, derrew «seniňki dogry» diýip oturyberýän ýanýoldaşynyň gyllygyna belet goňşy gelnejem hezil edinip güldi:

– Ömrümde geýmedik owadan biçüwli köýnekler öwretdi, Mergen jan, köýnekler. Onsoňam, han ogul, bu ýerde uzak ýaşajak bolsaň, özleşdiriljek zat köp bolar entejik – diýip, ol henizem gara der bolup, torbalary göterip durşuma dözmän: «Elindäkileri al!» diýen terzde gelnime ýşarat etdi-de, gitmek bilen boldy.

«Munça zat näme?» diýen garaýışly soraglara bir demde bolan wakalary aýtmak bilen jogap berdim. Şadyýan nazarlaryna

howsala aralaşan gelnim hemişeki bal gatylan sözlerini açyljak
bägüle çalyndaş pökgüje dodaklarynyň aňyrsynda gizledi-de,
zatlary ýerleşdirmek bilen boldy.

Öý eşiklerine geçip, arkaýnlaşyp, ýaňy telewizoryň öňünde
goşa ýassygy tirseklän wagtym, eli kepgirli gelnim gaşymda
peýda boldy:

– Şeýle şertim bar: sen menden hiç zat soramaýaň. Oňa derek
men seniň dostlaryny şeýle süýji tagamlar, towukly palaw bilen
hezzetlärin weli, şol wagt gulagyny kesselerem duýmaz ýaly
etjek bolaryn. Sen bolsaň, olaryň aýdyşy ýaly, ýeriňdenem
turmagyn.

Syrlyja balkyldaýan garamyk gözler «seni ýüňsakal etmerin»
diýyäne çalyndaş, özümdeñ biygytyýär başymy atdym.

Gijesi bilen dikaýak üstünde ukusyz geçirilen iş günüm, soň
bazar söwdasy, lütüm çykansoň, nädip uklap galanyamam
bilmändirin. Tursam, eýýäm Gün ýağşy aşaklapdyr.

Ilki bilen burnuma süýji tagamlaryň ysy urdy. Beýleki otaga
geçdim. Gözlerime ynanmadym. Horaşaja otagym şeýle bir
bezelpidir, edil kürte atynan täze gelin ýaly. Giňden ýazylan
desterhanyň üstündäki nazy-nygmatlaryň dostlarymyň gözlerini
gören den ýiteltjegini edil şu mahal ýüregim bilen duýdum.

Aşgazanyma ýol alan ysy yzarlap, aşhana ugranyamam şoldy welin,
ýene- de eli kepgirli gelnim işikde özüm bilen boýdaş boldy:

– Men saňa näme diýdim, hojaýyn?! Sözsüz yzyma aýlandym.
Ýuwnup-ardyndym-da, saçagyň başyna geçip, bir çäýnek aýja gök
çaýam öňüme alyp, dostlaryma garaşmaga başladym.

«Öňküjeleriň» üstüne ýene bir esse «dostlar» goşulypdyr. Meni
aljyratmagyň

küýüne düşüpdirler. Düşbüje gelnimden aýlanaýyn, saçagy
ulurakdan ýazaýyp- dyr, göýä ýigitleriň oýnuna belet ýaly.
Aýyby ýok, göwrümi daram bolsa, göwni giň horaşaja külbäm
olaryň baryny yssyja bagryna sygdyrdy.

Dostlarymdyr gelnime beren sözümiň üstünde durmak için gara
der bolup hyzmat edýän melegime ýüregim awasa-da, erkek
kişisiräp, has doğrusy, gülkä galmajak bolup, ýerimden
galmadym. Tikeniň üstünde oturan ýaly, öňümize geljek palawa
garaşýan, sebäbi entek özümem aşhanamyň «täze hojaýynynyň»

elinden palaw iýip görmändim ahyry. Beýlekileri-hä bilemok weli, meni «uzak garaşdyran» üsti towukly mejimelerdäki palawyň şeýle süýji bolýandygyny özümem şu gün duýaýdymmykam diýyän. Ýa söýyän ynsanyň elinden iýeniňe şeýle bolaýarmyka?! Beýnimde jogapsyz sorag alamatlaryny köpelden palawyň yzyndan bolsa, garny doýan serçäniň petekesine meňzäp duran börekler... Ýaşlygyndan şo-ol tikine berlip, nahar bişirmekden çetde galan gelnim şol süýji naharlary nädip bişirdi? Muny men ondan bütin ömrüme soramadym. Ýöne soň-soňlaram haýsydyr bir naharyň bişirilişini göwnüne makul bilmese, ses-üýnsüz goňşy öye girip gidýyänini görsemem, görmedikden bolýardym. Içimden weli: «Ogulsenem gelnejemiň jany sag bolsun!» diýen sözleri gaýtalaýardym.

Gara gözlerini balkyldadyp, çay-nahardan öň, bal gatyylan sözlerini gysganmaýan gelnim ikimiz indi altmyşy erňekläberdik, gaýyn ata, gaýyn ene bolduk. Ýöne şindi-şindilerem öýümizde towukly palaw bişse, töweregini maýdajyk ýygyrtlar örten bolsa-da, gözelligini ýitirmedik, şol mähirli gara gözler maňa assyrynylyk bilen syrlyja seredip goýberýär. Ol garaýşa bolsa, hiç wagt soramadygam bolsam, menden başga düşünýän ýok.

Bahar ANNAŞOWA. Satiriki hekaýalar